

BINE TE-AM GĂSIT LA PRIMA EDIȚIE A BULETINULUI INFORMATIV S.A.F.E.!

În această primă ediție, vei găsi o scurtă prezentare a organizației Naratiuni S.A.F.E.: cine suntem și ce oferim. Articolul nostru despre noua arhitectură digitală UE privind migrația și locul României în cadrul acesteia. Știri despre primul nostru parteneriat într-un proiect și despre participarea la Festivalul Internațional de Jurnalism de la Perugia. De asemenea, informații despre un proiect de lege privind securitatea națională care ar conferi serviciilor de informații românești puteri extinse de supraveghere a cetățenilor prin intermediul IA, fără control judiciar prealabil. Starea democrației românești în 2025, așa cum a fost documentată de o coaliție de ONG-uri, un an marcat de atacuri asupra jurnaliștilor, o creștere îngrijorătoare a cazurilor de SLAPP și dovezi că algoritmiile platformelor sociale au favorizat anumiți candidați în campania electorală. Și o recomandare de carte despre industria supravegherii care credem că ți-ar plăcea.

Newsletter-ul este disponibil și în [limba engleză aici](#).

- **Resurse S.A.F.E. de utilizat**

Naratiuni S.A.F.E., partenerul tău pentru securitate digitală

Spațiul digital din România este din ce în ce mai ostil față de cei care denunță nedreptățile și apără drepturile, iar discursul de ură s-a intensificat, și nu doar online. În ultimii ani, jurnaliștii de investigație au fost supravegheați de autoritățile statului, activiștii civici s-au confruntat cu intimidări pentru postările de pe rețelele sociale, iar organizațiile societății civile gestionează date sensibile despre beneficiari vulnerabili fără acces la (toate) instrumentele necesare pentru securitate digitală. **Fundația Naratiuni S.A.F.E. - Acțiune Sigură pentru Libertatea de Exprimare a fost creată special pentru a acoperi această lacună și dorim să ne prezentăm acum drept resursa ta.**

Narațiuni S.A.F.E. este o organizație neguvernamentală non-profit de drepturile omului, înființată în decembrie 2025, cu sediul în București. Activitatea noastră se desfășoară la intersecția dintre securitatea digitală și libertatea de exprimare, sprijinind **jurnaliști, activiști și organizații civice**, cu prioritate **comunităților cele mai vulnerabile la discriminare din România**. De asemenea, monitorizăm legislația și politicile publice care afectează drepturile digitale și libertatea de exprimare.

Ce oferim

S.A.F.E. Guard oferă sprijin direct și practic pentru a consolida securitatea digitală a audienței noastre. Punctul de plecare este simplu: completează un scurt formular de evaluare a nevoilor de securitate digitală pe site-ul nostru, iar noi vom colabora cu tine pornind de acolo.

Stay S.A.F.E. este campania noastră continuă de informare publică privind libertatea de exprimare, drepturile digitale și amenințările din spațiul digital (de la hărțuirea online și compromiterea conturilor până la cenzură și supraveghere). Urmărește-ne pe Instagram @safe.narratives și Mastodon @safe_narratives.

Implică-te

Narațiuni S.A.F.E. este o organizație nou înființată și în creștere, cu scopul de a deveni parte a unei comunități. Te poți implica alături de noi ca **beneficiar** (contactează-ne dacă tu sau organizația ta aveți nevoie de sprijin în materie de securitate digitală), ca **partener** (dacă activitatea ta completează pe a noastră) sau ca **voluntar sau donator** care susține misiunea noastră.

Drepturi respectate - online și offline.

- **Noutăți S.A.F.E.**

(Primul nostru) articol

Stat de frontieră: România și arhitectura digitală a migrației în UE

Trei instrumente legislative ale UE care vor intra în vigoare în 2026 - Eurodac, Regulamentul privind screeningul și propunerea de Regulament privind returnarea - constituie un sistem de supraveghere digitală totală a migranților din afara UE: de la înregistrarea biometrică la frontieră, la datele stocate în baze de date interconectate, accesibile forțelor de ordine din întreaga UE, până la returnarea

forțată în țări cu care persoana respectivă nu are nicio legătură. Articolul analizează implicațiile concrete ale acestei arhitecturi, drepturile pe care le pune sub presiune și motivele pentru care România, acum stat de frontieră externă a spațiului Schengen, cu o capacitate instituțională insuficientă și o populație de lucrători migranți în creștere, este deosebit de expusă.

[Citiți articolul complet aici.](#)

Prima aplicație de proiect

Asociația Roma Collective Art&Culture, o asociație culturală romă din România, a ales Narațiuni S.A.F.E. ca partener pentru a depune împreună o aplicație de proiect!

Proiectul de co-creație culturală intitulat „*Loly - Wearing Our Story*” plasează în centrul ei tineri romi, moda, identitatea și poveștile din comunitate. Rolul principal al organizației Narațiuni S.A.F.E. va fi de a organiza două ateliere de securitate digitală și GDPR pentru tinerii participanți, cu privire la campania de social media asociată proiectului, dar și la prezența digitală de zi cu zi a tinerilor. De asemenea, vom sprijini asociația romă cu realizarea, menținerea și găzduirea unui site web care va servi ca un arhivă digitală permanentă pentru proiect, precum și pentru inițiativele trecute și viitoare ale asociației.

Rezultatele procesului de selecție a aplicației de proiect nu s-au publicat încă.

Narațiuni S.A.F.E. la Festivalul Internațional de Jurnalism, Perugia 2026

Festivalul Internațional de Jurnalism (IJF) de la Perugia este cel mai mare eveniment media anual din Europa; acesta reunește jurnaliști, cercetători în domeniul mass-media, organizații ale societății civile și actori instituționali relevanți pentru o serie de mese rotunde, ateliere și discuții. Temele predominante care au caracterizat ediția din acest an au fost redacția post-IA, integritatea alegerilor și democrația globală, precum și siguranța jurnaliștilor și impunitatea.

Noi am asistat în principal la sesiuni pe trei tematici relevante pentru activitatea organizației: drepturile omului și siguranța jurnaliștilor, perspectivele feministe asupra mass media și cultura redacției, precum și rolul tot mai important al instrumentelor digitale atât în practica redacțională, cât și în supravegherea activiștilor pentru libertatea presei. Este dificil să facem o selecție dintre ele, dar trebuie menționate următoarele, fără o ordine anume:

[Supraviețuind știrii: securitate digitală practică pentru jurnaliștii aflați sub amenințare](#), cu jurnaliștii Manisha Ganguly, șefă de criminalistică vizuală la The Guardian, și Robert Flummerfelt, specialist în securitate digitală.

[Viitorul jurnalismului echitabil din punct de vedere al genului: de la acoperire media la cultură](#), care a explorat modul în care echitatea de gen nu este un subiect de nișă, ci o perspectivă critică necesară pentru a relata cu acuratețe despre climă, tehnologie, politică și economie.

[Dosarele Epstein: unde a greșit mass-media?](#) unde două supraviețuitoare ale lui Epstein au discutat inclusiv despre interacțiunile lor cu presa, etica jurnalistică, protejarea datelor personale și cum se relatează despre traumă și supraviețuitoarele și supraviețuitorii traficului sexual. O [sesiune separată](#) a continuat cu o conversație sinceră între Amy Wallace, co-autoare alături de Virginia Roberts Giuffre a autobiografiei acesteia [Nobody's Girl: A Memoir of Surviving Abuse and Fighting for Justice](#), și Eliza Anyangwe, redactor-șef al redacției globale axate pe femei Fuller.

Am ascultat mărturii impresionante ale jurnaliștilor la sesiunile [Gaza: redusă la tăcere în numele imparțialității](#) și [Mărturii din zonele de conflict \(Gaza, Yemen, Sudan\)](#), la care a participat și [Wael Al-Dahdouh](#), șeful biroului [Al Jazeera](#) din Gaza.

Programul complet și prezentarea vorbitorilor sunt încă [disponibile aici](#). Așteptăm cu nerăbdare anul viitor, pentru mai multe sesiuni excepționale, pentru a asculta și a întâlni oameni extraordinari, a căror muncă este o sursă de inspirație pentru orice activist.

- S.A.F.E. de știut

Proiectul de lege nr. 565/2025 privind securitatea națională

Am aflat recent de la [SNOOP](#) că proiectul de lege PL-X nr. 565/2025 privind securitatea națională, adoptat tacit de Camera Deputaților și aflat acum în dezbatere urgentă în Senat, provoacă îngrijorări serioase în rândul experților în drept și protecția datelor. Deși inițiativa vizează alinierea legislației române la standardele Curții Europene a Drepturilor Omului, textul ar permite serviciilor de informații (SRI, SIE, SPP, MAI, MAPN și MJ prin structuri interne specializate)* să colecteze și să prelucreze date cu caracter personal prin mijloace automatizate, inclusiv algoritmi de IA, fără o hotărâre judecătorească prealabilă și fără un mecanism independent de supraveghere. Prin intermediul IA, supravegherea ar putea viza zeci

sau sute de mii de persoane simultan, un „cec în alb” pentru servicii, așa cum avertizează experții.

Termeni-cheie precum „*resurse online*” sau „*mijloace automatizate*” sunt suficient de vagi încât să prezinte riscul de abuz sau de neconstituționalitate, așa cum au semnalat atât Consiliul Legislativ, cât și Ministerul Justiției. Singurul mecanism de supraveghere rămâne cel parlamentar, dar e apreciat ca inefficient, iar ultimul raport public privind activitățile SRI aprobat de Parlament datează din 2020. SRI a confirmat că a participat la elaborarea proiectului de lege și că utilizează deja algoritmi de IA, dar a refuzat să comenteze cu privire la orice software de tip Palantir, invocând secretul de stat. Votul în plen este așteptat după vacanța parlamentară.

**Serviciul Român de Informații, Serviciul de Informații Externe, iServiciul de Protecție și Pază, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Apărării Naționale, Ministerul Justiției.*

Raportul privind starea democrației în România pentru 2025

În aprilie 2026, Coaliția „ONG-uri pentru cetățean” a publicat [Raportul privind starea democrației în România 2025](#) (Autori: CeRe, Centrul pentru Inovare Publică, ActiveWatch, ApTI, Expert Forum, Greenpeace România. Susținut de Civitates / Rețeaua Fundațiilor Europene). În cuvintele autorilor: „*Anul 2025 nu a fost unul bun pentru democrație. Statul de drept și instituțiile democratice traversează o perioadă de criză profundă, marcată de eșecuri instituționale care au urmat șocului anulării alegerilor prezidențiale din noiembrie 2024.*”

Raportul este cuprinzător, dar mai jos extragem din el câteva informații:

Un mediu ostil pentru jurnaliști și activiști

Președinta POT, deputata Anamaria Gavrila, i-a amenințat pe jurnaliștii acreditați în Parlament spunându-le că sunt „o specie pe cale de dispariție”. George Simion (AUR) a numit două ONG-uri o „agentură care nu mai poate de grija noastră” și a afirmat că „va trebui să dea socoteală”. Tot în 2025, jurnaliștii PressOne Răzvan Filip și Renata Mogîldea au primit amenințări cu moartea după publicarea unor investigații despre organizații neonaziste; HotNews a primit amenințări online după ce a fost ținta unor remarci incitante formulate de George Simion (AUR); un jurnalist gorjean a fost înjurat, amenințat, împins și obligat să șteargă imagini capturate pe domeniu public de reprezentantul unei companii de construcții.

Jurnalista de investigație Emilia Șercan a publicat dovezi privind plagiatul ministrului justiției în ianuarie 2026, iar publicarea materialului a fost urmată de o

campanie de denigrare ai cărei principali vectori au fost politicieni PSD, postul România TV și comunicatori publici apropiați PSD. Reprezentantul OSCE pentru libertatea presei a făcut un apel oficial către autoritățile române să se abțină de la comportamente care pot antrena ostilitate față de mass-media. Separat, DNA a emis mandate de supraveghere împotriva jurnaliștilor, inclusiv o interceptare telefonică de două luni a unui reporter al cărui statut de jurnalist fusese confirmat, ceea ce a determinat apeluri la o revizuire urgentă a standardelor UE privind libertatea presei (EMFA).

Procese strategice (SLAPP): un instrument din ce în ce mai utilizat în arsenalul de intimidare a presei

Printre cazurile din 2025 s-au numărat un om de afaceri și compania sa aeriană care au dat în judecată o publicație de investigație pentru suma record cumulată de 3,465 milioane de euro; un dezvoltator imobiliar care a obținut dizolvarea unei asociații civice din cauza cheltuielilor de judecată pe care aceasta nu le putea acoperi și a încercat același lucru cu o a doua organizație; și un publicist, ulterior deputat, care a urmărit în instanță un jurnalist timp de aproximativ doi ani și jumătate pentru că a relatat cu acuratețe activitatea sa publică. Majoritatea plângerilor au fost respinse în cele din urmă, dar nu înainte de ani de presiune juridică și de un efect de intimidare asupra jurnalismului. România se află în top 3 european la procese abuzive îndreptate împotriva celor care nu tac, potrivit Raportului Comisiei Europene privind statul de drept. România nu a respectat termenul limită de 7 mai 2026 pentru transpunerea Directivei UE anti-SLAPP. Proiectul de lege se află în prezent în Senat.

Drepturile digitale: DSA, dezinformarea și problema algoritmilor

Implementarea Regulamentului privind serviciile digitale (Digital Services Act) de către România a avut rezultate mixte. CNA și-a lărgit abuziv jurisdicția la conținutul video online și a dispus ștergerea unor conținuturi protejate de libertatea de exprimare, iar birourile electorale au fost surprinse cenzurând presa online în timpul campaniei prezidențiale din mai 2025. Un studiu al ApTI a constatat că algoritmii Facebook, Instagram și TikTok prioritizau mesajele polarizante, expuneau minorii la mesaje politice în mod disproporționat și favorizau anumiți candidați, chiar și atunci când utilizatorii manifestau un interes egal față de toți. Platformele nu au răspuns în mod consecvent la sesizările privind conținutul ilegal, iar societatea civilă încă nu are acces la datele platformelor, în ciuda obligațiilor prevăzute de DSA.

În 2025, guvernul a emis 93 de ordonanțe de urgență (și 23 simple, 116 în total), iar o hotărâre a Curții Constituționale a eliminat obligația de a publica online declarațiile

de avere ale ocupanților funcțiilor publice, fapt condamnat de societatea civilă ca un regres major în materie de integritate.

Raport complet (română): www.stareademocratiei.ro

- Colțul de lectură

Pegasus: Povestea celui mai periculos spyware din lume *Laurent Richard & Sandrine Rigaud (2023)*

Pegasus este relatarea din culise a uneia dintre cele mai sofisticate și invazive arme de supraveghere create vreodată (cel puțin până la acel moment documentat); un sistem spyware dezvoltat de compania israeliană NSO Group și vândut guvernelor din întreaga lume. Odată instalat pe telefonul unei ținte, Pegasus poate urmări mișcările zilnice ale acesteia în timp real, poate prelua controlul asupra microfoanelor și camerelor dispozitivului după bunul plac și poate captura toate videoclipurile, fotografiile, e-mailurile, mesajele text și parolele - criptate sau nu. Aceste date pot fi apoi exfiltrate, stocate pe servere externe și utilizate pentru a șantaja, intimida și reduce la tăcere victimele. Un exemplu îngrijorător este faptul că Pegasus putea infecta un telefon printr-un apel WhatsApp ratat, iar ținta nici măcar nu trebuia să răspundă.

Dincolo de povestea tehnică, cartea ridică întrebări mai ample despre confidențialitate, democrație, libertatea presei și puterea crescândă a tehnologiilor de supraveghere. Ea susține că instrumentele comercializate inițial pentru combaterea terorismului și a criminalității pot fi, de asemenea, folosite ca arme împotriva societății civile și a instituțiilor democratice.

Această carte este o lectură esențială pentru jurnaliști, activiști, apărători ai drepturilor omului și oricine gestionează informații sensibile în viața profesională. Se citește ca un thriller, dar fiecare detaliu este documentat și verificat. Este, simultan, o explicație tehnică și un tribut adus puterii jurnalismului colaborativ.

Publicată prima oară în 2023 de Henry Holt and Company al Macmillan Books. Introducere de Rachel Maddow.

Surse de urmărit, în plus față de carte:

- Forbidden Stories - Despre Proiectul Pegasus: forbiddenstories.org/about-the-pegasus-project

- Amnesty International Security Lab - Proiectul Pegasus: securitylab.amnesty.org/case-study-the-pegasus-project
 - PBS Frontline - Blog live al Proiectului Pegasus: pbs.org/wgbh/frontline/article/the-pegasus-project-live-blog
-

Îți mulțumim că ai citit până la capăt.

Știm că această primă ediție a fost lungă. Aveam multe de spus și ne dorim să o fi făcut bine. Edițiile viitoare își vor găsi ritmul.

Dacă ceva din ce ai citit aici ți-a atras atenția, distribuie-l. Dacă cunoști pe cineva care ar trebui să citească acest newsletter, trimite-i-l mai departe. Iar dacă ești jurnalist, activist sau faci parte dintr-o organizație a societății civile și te întrebi dacă Narațiuni S.A.F.E. îți poate fi de folos, ne-ar face o mare plăcere să ne contactezi. Ne găsești pe safenarratives.org, pe Instagram [@safe.narratives](https://www.instagram.com/safe_narratives) și pe Mastodon [@safe_narratives](https://mastodon.social/@safe_narratives).

Vom reveni. Până atunci, *drepturi respectate, online și offline*.

Echipa Narațiuni S.A.F.E.